

În *Introducerea la cartea Mai este Shakespeare contemporanul nostru?* (Editura Meridiane, București, 2004), John Elsom scrie: „Shakespeare este un scriitor elastic. El poate fi întins în multe direcții înainte de a se rupe”. Tare mi-e teamă că de data aceasta, din pricina *nemăsurii* și în pofida eforturilor actorilor, Shakespeare chiar s-a rupt.

Teatrul Național „Mihai Eminescu” din Timișoara – Povestea de iarnă de **William Shakespeare**. Traducerea: Peca Ștefan. Un spectacol de Alexander Hausvater. Muzica: Dan Jinga. Decoruri: Lucian Lichiardopol. Costume: Stela Verebceanu. Coregrafia: Mălina Andrei. Light design, proiecții: Lucian Moga. Cu: Ion Rizea, Claudia Ieremia, Ovidiu Crișan, Damian Oancea, Ana Maria Cojocaru, Colin Buzoianu, Victor Manovici, Cătălin Ursu, Doru Iosif, Benone Viziteu, Ioan Strugari, Alina Reus, Valentin Ivanciuc, Laura Avarvari, Luminița Tulgara, Sabina Bijan, Mircea-Ionuț Pandele. Data premierei: 10 ianuarie 2008.

Revanșa

Urecheat în urmă cu vreo câteva luni de un gazetar de top – nu doar pe nedrept, ci și în chip nepermis de violent, chiar dacă doar din vârful pixului mustind de pastă, pentru pretinsa „postmoderneală” din *Hamlet*-ul sibian, un spectacol pe care eu mă încăpățânez să îl consider valoros, ba încă și mai valoros dacă ținem cont de vârsta realizatorilor săi – regizorul Radu Alexandru Nica a pregătit la Teatrul German de Stat din Timișoara o revanșă nedeclarată, dar validată de eleganța și de comicul ei cu totul aparte. Revanșa cu pricina se cheamă **Toate la timpul lor**, este o comedie, gen pe care directorul de scenă l-a atins doar tangențial în montările sale anterioare, dar care are însușirea de a însuma într-un anume fel drumul parcurs de Radu Alexandru Nica de la debutul său din anul 2004, cu *Am angajat ucigaș profesionist*, la mai sus-amintitul *Hamlet*. E o evidență pentru aceia dintre noi care am văzut mai toate înfăptuirile de până acum ale tânărului director de scenă. Cum e o evidență și intenția preponderent hazlie a spectacolului. Radu Alexandru Nica socotește că nu e tocmai indicat să cauți în montarea sa de acum prea multe suprateme ori excesiv de multe referințe culturale; cel mai bine e să îți urmezi primul impuls, acela de a râde cu poftă. De a da curs invitației la bună dispoziție pe care ne-o adresează cu entuziasm juvenil și totală dăruire cei opt tineri actori din distribuție căci, cu siguranță, vor veni alte ocazii pentru a problematiza copios pe marginea simbolurilor și a ideilor profunde. „Toate la timpul lor!” ne îndeamnă regizorul, urmând exemplul dramaturgului american David Ives, autorul a 14 piese scurte, din care Radu Alexandru Nica a ales și a tradus doar trei, ele oferind materialul literar pentru o montare din a cărei ecuație nu lipsește nicidecum grija pentru *crescendo*-ul comic. Și cum însuși marele Brecht socotea că teatrul nu e menit doar să vorbească despre problemele grave ale omenirii, ci să și amuze, regizorul, actorii și scenografa Kiss Borbála s-au gândit să ne ofere un spectacol care să ne facă pur și simplu plăcere.

Plăcere, în adevăratul sens al cuvântului, garantează așadar spectacolul de la Teatrul German de Stat din Timișoara, dar o face astfel încât să nu fie vorba despre ceea ce același Brecht numea „plăceri sărace”. Chiar dacă sunt în el și gesturi la care se putea renunța nu cu pierderi, ci cu câștiguri.

E cât se poate de limpede că fiecare dintre cele trei module care se coagulează în chip fericit în spectacol are savoare, are umor, are comic, tot așa cum e la fel de clar că niciunul dintre ele nu exclude, din scriitură ori grație regiei aplicate, câte o referință culturală. În *Totu-i clar* avem de-a face cu un fel de *coup de foudre* a cărui zămislire e binecuvântată de romanul faulknerian *Zgomotul și furia*, în *Vorbe, vorbe, vorbe*, aluzia shakespeariană din titlu e întărită de proiectarea în fundal a unor secvențe din celebrul film *Hamlet* cu sir Laurence Olivier, dar în cu totul alte scopuri decât a fost cazul în spectacolul de la Sibiu cu piesa marelui Will, iar în *Variațiuni despre moartea lui Troțki*, partea nu doar cea mai amplă, ci și mai generoasă în nuclee de comicitate, vedem opt moduri diferite în care s-ar fi putut produce inexorabilul. Comicul din cele trei module e viu și generos, de facturi diferite, de la burlesc, grotesc și absurd la cel a cărui marcă de înregistrare e Woody Allen. Iar felurile tipuri de comic se validează și potențează grație jocului devotat și îmbelșugat în mijloace al actorilor Alex Halka și Ioana Iacob (*Totu-i clar*), Iosif Csorba, Horia Săvescu și Olga Török (*Vorbe, vorbe, vorbe*) și Rareș Hontzu, Daniela Török și Radu Vulpe (*Variațiuni pe tema morții lui Troțki*).

Urmărind cu bucurie montarea, nu se poate să nu te gândești că operația de reconstrucție a Teatrului German de Stat din Timișoara, începută în timpul directoratului actriței Ida Jarcsek-Gaza și continuată de actualul director, Lucian Vârșândan, e o reușită. Trupa e întinerită și profesionalizată, își cunoaște bine misiunea. Teatrul s-a reorientat esteticeste în chip pozitiv și notabil. Montarea de acum a venit exact când îi era rostul. Și consfințește un succes de etapă, căruia nutresc speranța că îi vor urma altele asemenea, ba încă și mai și. Dar... toate la timpul lor!

Rareș HONTZU, Daniela TÖRÖK și Radu VULPE

